

Avesta kommun

Rektorn vid Skogsbo skola

Beslut för grundskola

efter tillsyn i Skogsbo skola
i Avesta kommun

Tillsyn i Skogsbo skola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Avesta kommun under hösten 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Skogsbo skola besöktes av Skolinspektionen den 14 oktober 2014.

Fakta om skolenheten

Skogsbo skola, belägen i Skogsbo i Avesta kommun, är en skolenhet med årskurserna 2-6. Skolan har vid tillsynstillfället 269 elever i årskurserna 2-6 och skolan bedriver också grundsärskola integrerat i grundskolan. Skolan leds av en rektor som till sin hjälp har en utvecklingsledare. Klockarskolan ingår i Skogsbo rektorsområde vilket innebär att rektorn även är rektor för Klockarskolan. Skogsbo skola och Klockarskolan arbetar tätt tillsammans och har personal som arbetar vid de båda skolorna. Personalen vid skolorna har därutöver gemensamma personalträffar. Fritidshemmet bedöms i separat beslut avseende hela kommunens ansvarstagande för denna verksamhet.

Kunskapsresultat

Årskurs 3

I Skolverkets nationella statistik (SIRIS) för ämnesprovet i matematik läsåret 2013/14 redovisas resultaten i sju av sju delprov. SIRIS visar att andelen elever som nådde kravnivån i de sju delproven varierar mellan som lägst 77 procent och som högst 96 procent. I jämförelse med riket var Skogsbo skolans redovisade resultat högre i samtliga delprov. I ämnesprovet i svenska redovisar SIRIS resultaten i åtta av åtta delprov och det framgår att mellan som lägst 85 procent och som högst 100 procent av eleverna nådde kravnivån. Lägst resultat uppnåddes i delprovet "Skriva: berättande text" och högst i "läsa: enskilt textsamtal och "tala: muntlig uppgift". Skolans resultat var i fem delprov lägre än jämfört med riket.

Av skolans egen redovisning för läsåret 2013/14 framgår att 95 procent bedömdes uppnå kunskapskraven i matematik i slutet av årskurs 3. I svenska uppnådde 93 procent kunskapskraven enligt skolans egen redovisning. När det gäller de samhällsorienterande ämnena uppnådde 95 procent av eleverna kunskapskraven och i de naturorienterande ämnena nådde enligt skolans egen sammanställning 90 procent av eleverna kunskapskraven i slutet av årskurs 3 läsåret 2012/13.

Årskurs 6

Skolverkets nationella statistik för läsåret 2012/13 visar att samtliga eller nästintill samtliga elever i årskurs 6 uppnådde minst betyget E i alla ämnen förutom i svenska där 89 procent av eleverna uppnådde minst betyget E. I samtliga ämnen förutom i svenska var andelen elever i skolan som nått minst betyget E högre än i riket.

Den genomsnittliga betygspoängen var högst i ämnena musik (16,2), slöjd (15,4) och engelska (14,8). Lägst var den genomsnittliga betygspoängen i svenska (10,9), teknik (10,9) och i historia (12,1). I ungefär hälften av ämnena är betygspoängen för skolans elever lägre än genomsnittet i riket.

Helhetsbedömning

Skolinspektionens tillsyn av Skogsbo skola visar en skola som till flera delar uppfyller författningarnas krav. Det finns på skolan en rektor, utvecklingsledare och pedagogisk personal som är engagerade och som strävar efter att eleverna ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Skolinspektionen har emellertid identifierat områden som Skogsbo skola behöver förbättra.

Av tillsynen framgår att skolan behöver vidta åtgärder för att utveckla arbetet med att ge ledning och stimulans till elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås för att de ska nå längre i sin kunskapsutveckling. I intervjuer med både lärare och rektorn beskrivs att mycket fokus läggs på att få eleverna att uppnå kunskapskraven för betyget E och att de elever som då behöver ledning och stimulans för att nå högre blir lidande.

Skolinspektionens tillsyn visar vidare att skolan brister i att dokumentera sitt systematiska kvalitetsarbete såtillvida att mycket av redovisningen görs på rektorsområdesnivå och inte på skolenhetsnivå. Det innebär att både uppföljning, analys och utveckling av utbildningen brister vilket leder till att utvecklingsområden specifika för enheterna kan missas.

Det framkommer också av utredningen att det på skolan saknas en strategi för hur lärarna i undervisningen ska vägleda eleverna inför deras fortsatta utbildning och yrkesval vilket medför att alla elever inte ges lika tillgång till kunskap och färdigheter så att de i förlängningen kan besluta om framtida studie- och yrkesval.

Utredningen visar att eleverna har tillgång till elevhälsa men däremot att den inte arbetar förebyggande och hälsofrämjande utan åtgärdande och med en-

skilda insatser. Därmed uppfyller inte huvudmannens skollagens krav på en elevhälsa som arbetar förebyggande och hälsofrämjande.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Avesta kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 16 februari 2015 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Avesta kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Ge ledning och stimulans till elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås för att de ska nå längre i sin kunskapsutveckling.

Motivering

Enligt skollagen ska elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 285) anges att även elever som lätt når kunskapskraven har rätt att få en individanpassad undervisning och uppmuntran att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Det finns brister i skolans arbete med att ge ledning och stimulans till de elever som lätt når kunskapskraven. I intervju med rektorn uppges att mycket tid läggs på att få eleverna att klara betyget E och att det medför att det blir svårt att ge energi till de elever som lätt når kunskapskraven. Lärarna bekräftar att mycket fokus läggs på elever som behöver stöd att klara betyget E och att tiden inte räcker till för att ge de elever som lätt når kunskapskraven ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling även om det under intervju ges exempel på att det i vissa ämnen ges sådan ledning och stimulans. Eleverna uppges i intervju att de kan få svårare uppgifter i vissa ämnen men inte i alla. I Skolinspektionens enkät som eleverna besvarat innan tillsynen uppges 22 procent av eleverna att de inte vet om de kan få svårare uppgifter.

Sammanfattningsvis visar tillsynen att det finns brister i skolans arbete med att ge de elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås ledning och stimulans för att nå längre i deras kunskapsutveckling. Verksamheten uppfyll-

ler därmed inte författningarnas krav och Avesta kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

3 kap. 3 § skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Avesta kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Bedriva ett dokumenterat systematiskt kvalitetsarbete på enhetsnivå som består i planering, uppföljning och utveckling av verksamheten.

Motivering

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) bör rektorn skapa rutiner för hur kvalitetsarbetet ska bedrivas på enheten. Vidare anger de allmänna råden att rektorn bör se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser, skapa rutiner och former för dokumentation som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete, samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten.

Skolinspektionen har tagit del av Skogsbo rektorsområdes dokumenterade systematiska kvalitetsarbete för läsåret 2013/14. Utredningen visar att dokumentationen omfattar både Skogsbo skolas och Klockarskolans systematiska kvalitetsarbete. I det dokumenterade systematiska kvalitetsarbetet motiveras den gemensamma redovisningen med att rektorsområdet ses som en skola.

Uppföljning av elevernas måluppfyllelse görs genom sammanställningar av elevernas resultat ämnesvis på rektorsområdesnivå men även resultat på nationella prov i årskurs 3 och årskurs 6 följs upp. I vissa delar redovisas båda skolornas resultat tydligt till exempel vid resultat från enkäter, medan det i vissa områden redovisas utan att göras skillnad på de båda skolorna till exempel gällande elevers delaktighet och inflytande. Detta innebär att viss uppföljning görs på enhetsnivå men att vissa delar redovisas på rektorsområdesnivå vilket medför svårigheter att analysera vilka behov och förutsättningar som finns på de respektive skolenheterna.

Av utredningen framgår att det finns brister i skolans dokumenterade analys av den uppföljning som görs i inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet. I uppföljningen av de resultat som framkommer i skolans enkät om trygghet så konstateras vissa skillnader i tryggheten mellan skolorna till exempel att det finns ett större behov på Skogsbo skola att utveckla rastvaktsystemet än vad det finns på Klockarskolan. Analysen av arbetet mot kränkande behandling sker dock på rektorsområdesnivå och det går inte att urskilja en analys för Klockarskolans förebyggande arbete mot kränkande behandling.

Vidare sker analysen av elevernas delaktighet och inflytande helt på rektorsområdesnivå. I analysen av skolans kunskapsresultat konstateras att flickorna i högre grad når kunskapskraven men att skillnaderna mellan flickor och pojkar resultat minskat från tidigare år. Någon djupare analys om varför flickorna i högre grad når målen eller varför skillnaderna minskat görs varken där eller i analysen av den skolövergripande måluppfyllelsen där det bara konstateras att minskningen i skillnaderna tros bero på flera års arbete för att jämma ut skillnaderna. Inte heller i denna analys görs någon skillnad mellan skolorna till exempel om skillnaderna mellan pojkar och flickor är mindre eller större på Skogsbo skola och i så fall varför. Bristerna i analysen på enhetsnivå medför att rektorn och lärare saknar underlag för att kunna omsätta analysens resultat i relevanta utvecklingsåtgärder.

För rektorsområdet finns en verksamhetsplan för läsåret 2014/15 som bygger på det systematiska kvalitetsarbetet för läsåret 2013/14. Verksamhetsplanen består av tre fokusområden som innehåller åtgärder för utveckling av utbildningen, en tidsplan, ansvarsfördelning och tid för uppföljning. Verksamhetsplanen är skriven på rektorsområdesnivå och det går därmed inte att särskilja vilka insatser som gäller just Skogsbo skola. Skolinspektionen kan konstatera att verksamhetsplanen är en del i att utveckla och planera utbildningen men att den bristande analysen av bland annat kunskapsresultaten och tryggheten gör att rektorn och lärarna saknar tillräckliga underlag för att kunna besluta om relevanta åtgärder och därför kan inte steget av planering och utveckling utföras fullt ut. Som ovan beskrivet har skolan i uppföljningen konstaterat att skillnaderna mellan flickor och pojkars resultat har minskat men trots att ett av målen i verksamhetsplanen är att höja måluppfyllelsen saknas konkreta åtgärder för att fortsätta minska skillnaderna mellan flickor och pojkars resultat.

Tillsynen visar att det finns brister i Skogsbo skolans systematiska kvalitetsarbete. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Avesta kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

4 kap. 4 och 6 §§ skollagen

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro**Bedömning**

Avesta kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Ge eleverna tillgång till personal med kompetens för att tillgodose deras behov av vägledning inför utbildning och yrkesval.
- Organisera och använda elevhälsan så att den ges förutsättningar att uppfylla skollagens krav att vara förebyggande och hälsofrämjande och stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Motivering*Studie och yrkesvägledning*

Enligt skollagen ska eleverna ha tillgång till personal med kompetens för att tillgodose deras behov av vägledning inför utbildning och yrkesval. Av läroplanen för grundskolan framgår att skolans mål ska vara att varje elev kan granska olika valmöjligheter och ta ställning till frågor som rör den egna framtiden. Av läroplanen framgår också att alla som arbetar i skolan bidrar till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av kön eller av social eller kulturell bakgrund. Läraren ska bidra med underlag för varje elevs val av fortsatt utbildning, och studie- och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, ska informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser.

Av tillsynen framgår att eleverna inte har tillgång till någon personal med kompetens för att tillgodose deras behov av vägledning inför utbildning och yrkesval. Inte heller finns det någon skolövergripande strategi för hur eleverna ska ges studie- och yrkesvägledning i Skogsbo skola. I intervjun med rektorn framkommer att studie- och yrkesvägledare kommer till årskurs 6 med information inför valen i årskurs 7 men att det inte finns någon studie- och yrkesvägledning för de yngre åldrarna. I intervju med lärarna bekräftas att det inte finns tillgång till personal med kompetens för att tillgodose elevernas behov av vägledning inför utbildning och yrkesval och att det inte finns någon medveten strategi för att möta elevernas behov av studievägledning förutom information inför valen i årskurs 7. I intervju med elever bekräftas bristen på studie- och yrkesvägledning och vissa elever uppger att de vill prata om vilka alternativ som finns vad gäller skolgång, men att de fått svaret från lärare att det är för tidigt att prata om i den årskursen de går i. Skolinspektionen bedömer att det brister i elevernas tillgång till personal med kompetens för att tillgodose alla elevers behov av vägledning inför utbildning och yrkesval.

Elevhälsa

Skollagen anger att det ska finnas en elevhälsa för eleverna. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande, och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 276) betonas att arbetet med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper i skolan. Det anges även att elevhälsan har ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör bland annat elevernas arbetsmiljö och skolans värdegrund.

Tillsynen visar att det finns brister i elevhälsans arbete. Av utredningen framgår att eleverna på Skogsbo skola har tillgång till skolsköterska och specialpedagog som finns på plats i skolan samt kurator, skolläkare och psykolog via den kommungemensamma elevhälsan. Till skolans elevhälsa finns också den så kallade Skolgruppen som kan kopplas in för att ge elever särskilt stöd. Utredningen visar dock att elevhälsan i Skogsbo skola inte arbetar förebyggande och hälsofrämjande.

I intervju med elevhälsan framkommer att arbetet huvudsakligen består av åtgärdande arbete där elevhälsans kompetens kopplas in exempelvis vid kartläggning av en elevs behov. Även Skolgruppens arbete, vars syfte är att arbeta förebyggande har blivit åtgärdande, såsom utförandet av vissa åtgärder av extra anpassningar och särskilt stöd. Rektor beskriver i intervju att insatserna från den centrala elevhälsan inte är hälsofrämjande eller förebyggande och att skolans egen elevhälsa främst jobbar på förekommen anledning det vill säga när det kommer fram att det finns en elev som har ett behov av utredning av särskilt stöd.

Elevhälsan uppger att de vill arbeta mer förebyggande för att "slippa släcka bränder" i högre årskurser, men att det är svårt att gå från att jobba åtgärdande till att arbeta förebyggande. Mot bakgrund vad som framkommer i utredningen bedömer Skolinspektionen att det arbete som genomförs av elevhälsan huvudsakligen är av åtgärdande karaktär och på individnivå. Eftersom elevhälsan endast jobbar åtgärdande har de inte möjlighet att arbeta och genomföra förebyggande och hälsofrämjande arbete vilket inte är i enlighet med författningarnas krav.

Sammanfattningsvis visar tillsynen att det finns brister i skolans arbete vad gäller att tillgodose alla elevers behov av vägledning inför utbildning och yrkesval samt i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Avesta kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

2 kap. 25 och 29 §§ skollagen och Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, Skolan och omvärlden

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin
Beslutsfattare

Leif Eriksson
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under en eller flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.